

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

XVII. ÉVFOLYAM

PITTSBURGH 7, PA. 1948 JANUARY

1-IK SZÁM

GONDOLKOZZUNK CSAK EGY KICSIT

(Különösen presbitereinknek ajánlva.)

A maradi emberek ajkára adták itt Amerikában azt a mondást, hogy az ő válaszuk mindenre ez: "Tul későn, tul kicsit." Amig rajtunk kívül eső ügyekről van szó, akkor legfeljebb sajnáljuk ezeket az embereket s ugy egy kicsit meg is vetjük őket.

Amerikai magyar evangélikus egyházaink között is sokszor esik szó arról, hogy milyen jó lenne, ha egy kissé közelebb kerülnénk egymáshoz. Az Amerikai Magyar Konferenciát tulajdonképpen éppen közös ügyeink elintézése céljából alakítottuk meg. De valahogy nem érezzük, hogy összeforrasztott volna bennünket. Mintha rajtunk is erőt venne a csüggedt s közönyös emberek hangulata: "Tul későn".

Kétségtelen, hogy sok mindent el lehetne mondani, ami igazolná azt, hogy lekéstünk és kevesen maradtunk, de a mult hibáinak feltárással legfeljebb annyit érnénk el, hogy megmondanánk egymásnak: "te milyen keveset tettél, te viszont mégcsak annyival se próbálkoztál."

Ennél sokkal egészségesebb dolog azonnal hozzálátni dolgainkhoz s tenni annyit, amennyit tudunk és amit meg kell tennünk. S ezen a téren első dolgunk az, hogy a tavaszra esedékes konferenciára készüljünk fel. Legyen az csakugyan a testvérszivek találkozója, egy cél munkásainak bölcs megbeszélési alkalma s egyuttal a cselekvés utjára való lépés ünnepe.

Necsak lelkészeink jöjjenek el egy immelámmal támogatott egyházi engedéllyel, hanem jöjjenek el presbiteri kiküldötteink is, akik felkészülten hozzanak olyan terveket, amelyek megvalósíthatók és közös érdekeink számára célszerűek. Presbitereinknek éppen olyan felelősség nyugszik a vállain ezen a téren, mint lelkészeinknek. Viszont igen szomorú az, amikor közös konferenciáink nemes határozatai megbuknak azért,

mert gyülekezeteink nem hajlandók támogatni vagy elfogadni az ott hozott határozatokat, mert azt a "lelkészek maguk hozták."

Mélyen elszomorító tény az, hogy hiveink, sőt vezetőink se ismerik egymást. Egyházi lapunkban egyetlen egyszer se szólal meg a hivek véleménye vagy akarata. Szinte kétségbeejtő, hogy az amerikai magyar evangélikusság egyetlen közös ügyet se épített még ki. A közös vállalkozásnak tekintett Erős Vár is olyan, mint egy árva gyerek, akit hol az egyik, hol a másik lelkészünk fogad be otthonába. Nincs egy valamire való anyagi alanyunk, amiből a legkomolyabb ügyre áldozni tudnánk.

A Németországba szorult lelkészek irtak hozzánk, hogy adjunk egy kis kenyeret, mert helyzetük kétségbe ejtő. S ime nincs annyi közös pénzünk, hogy egyetlen csomagot adjunk 12 lelkésznek. Miért? Talán a mi népünk lenne a legutolsó az összes kivándorlók között, akik vagy koldus szegények vagy kőszívűek? Egész bizonyos, hogy nem. A baj ott van, hogy nem tudunk egymáshoz beszélni, nem tudjuk egymás fülébe sugni, "testvér ime erről volt szó, most kell cselekednünk" Nem ismerjük egymást s ha valamelyikőnk szószólójává szegődik egy ügynek, azt kérdezzük, "ki ő és mit akar"?

Presbiter Társaim, szóljunk hozzá a kérdéshez. Mit kell tennünk, hogyan tehetjük a Magyar Evangélikus Konferenciát életerőssé s olyanná, amelyik egyetemes magyar evangélikus érdekeinket szolgálná. Az Erős Vár szívesen vállalkozik a hozzászólások közlésére, felvetett jó ügyek támogatására. Csak szólaljanak meg a hangok egyházunk néma berkeiben. Azután pedig tegyük a tavaszi konferenciát olyanná, amelyik csakugyan az alkotásnak és az életnek bizonyosságát hordja magán.

Magyarhoni Evangélikus Egyházunk háboru utáni helyzete

(Az 1947. évi Egyházegyetem Jegyzőkönyve Alapján.) Közli: Brachna Gábor

Mintha édesanyánk kezét fognánk, úgy simogattuk meg a magyarhoni Evangélikus Egyházegyetem hozzánk érkezett Jegyzőkönyvét. A hosszú elvándorlottság, majd pedig a legteljesebb bizonytalanság után ez volt az első kétségtelen jele annak, hogy magyarhoni egyházunk átélte a halálvölgyének viharos éjszakáját. Könnyeinktől homályos szemmel forgattuk a lapokat s örömnünk szavai ujjongva szálltak el ajkunkról: Élnek, ... Istennek hála ... Van reménység.

Először örömeinket vettük számon, hiszen a halottakat már sokszor elsirattuk s most jól esett látni és meleg szeretettel üdvözölni azokat, akik Isten kegyelméből, nagy örömeinkre megmaradtak. A legelső, akinek az élő Istenre épített bizonyágtételét olvashattuk, a mai magyar evangélikus élet Mózes, D. Radvánszky Albert, egyetemes felügyelője volt. A változott magyar életből valóban úgy emelkedik ki, mint népét vezető Mózes: erősebb, gazdagabb és tekintélyesebb, mint valaha volt. A "sátán rostáján" megpróbált élet lelki nagysága különösen most mutatkozott meg teljes értékében. "Lámpást adott kezébe az Ur", amellyel élesszemű megfigyeléseket tesz és utat mutat a megpróbált de Istentől el nem hagyott népének.

Az egyetemes felügyelő beszámol arról, hogy milyen "ellenérzéssel" fogadott fegyvert a magyar nép. Majd a közvetlen helyzetet így írja le: "Nemcsak hogy átdübörgött rajtunk, de hazánk földjén vitta roppant méretű utolsó csatáit is a világ két leghatalmasabb hadserege, melynek harcába a világ legfélelmetesebb légihadereje is bekapcsolódott. Ennek esett, fájdalom, áldozatul szép fővárosunk is. Mennyi értékpusztlás, könny és vér, hány holttest jelzi az utat, amelyen otthonukból elriasztott, elhurcolt százezrek rohantak, vonaglottak végpuztulásba.

A hatalom akkori birtoklói végső kétségbeesésükben örült rendeletekre és cselekedetekre ragadtatták magukat. A józan emberi értelem számára megfoghatatlan volt, hogyan lehet folytatni a teljesen kilátástalan küzdelmet, amely már csak ennek az országnak tönkretételét eredményezhette. De minden más inkább juthatott akkor szóhoz mint a józan emberi értelem.

Ebben a válságban szikla volt az egyház a viharkorbácsolta tenger közepén, mely, mikor minden megingott, szilárdan állt, melyen megtört az ár, melynek csuца, mint egy örvényből kiemelkedő, biztos kéz, magasra tartotta a vesztébe rohanó világ felett a kiengesztelődés jelvényét — Krisztus keresztyét.

Egyházunk templomaiban hangzott az ige s könyörögve ostromolta az eget az imádság; iskoláiban folyt a legnagyobb békemű: istenes emberek nevelése; gyülekezeteinkben megmozdult a samaritánusi irgalmasság a nyomor enyhítésére; szeretetintézményei megnyiták az otthonukat veszített éhezők számára, lelkipásztorai járták az óvóhelyeket, hirdették a békesség evangéliomát, bomba és gránát záporban erősítették az élőket és temették a holtakat.

A hatalmon levőkkel szemben felemelte szavát az egyház minden olyan kérdésben, amelyben isteni hivatása megnyilatkozásra kötelezte. Kért és könyörgött, tanácsolt és tiltakozott, észretérisre intett és Isten ítéletével fenyegetett lelkiismeretének kényszerítése szerint.

Kinyújtotta kezét más egyházak felé s ugyanakkor megragadta a feléje nyújtott jobbot, hogy együttműködéssel fokozza s biztosítsa megindított akciók sikerét.

VILÁGNÉZETI HARCOK MAGYARORSZÁGON

Az egyházat a "reformok kerékkötőjének" igyekezett beállítani a nemzeti szocialista államrendszer, mivel az egyház sem támogatást, sem hallgatást nem ígért. Ennek következtében erős összeütközés történt az állammal, mely "tetőpontját a zsidókérdésben érte el". S bár az egyház erőfeszítései nem hoztak nagyobb eredményt, az egyház határozott állásfoglalása ebben a kérdésben határozottan kifejezésre jutott.

Az egyház egész tekintélyét és befolyását latba vetette a zsidó üldözésekkel kapcsolatos emelkedésekkel szemben. "Olyan időben tette ezt, amikor az országban az egyházon kívül a zsidók védelmére hangját nem emelte fel senki." "Az országgyűlésben helyet foglalt egyházi férfiak a zsidótörvények tárgyalásánál tisztán és világosan hallatták szavukat... erre vezetem vissza azt, hogy, míg a környező államokban már 2-3 évvel előbb kiirtották a zsidókat, nálunk a német katonai megszállásig a zsidóság a nagyobb csapásokat el tudta kerülni." "A zsidóság helyzete a német katonai megszállással vált válságossá... akkor, mikor nemzet szuverénitászunk megszűnt s idegen katonai parancsnokság utasításai alapján igazgatták az országot."

"Bár az egyházak súlyos körülmények között vették fel a harcot a zsidóság megmentéséért, amit kétségtelenül elértek, hogy Budapest lakosságának egyrésze nem szállított külföldre."

LELKI VÁLSÁG

"A háborus és világnézeti válság lelki válságot idéz fel. Hiszen sokszor az ellenkezőjét akarja ráerőszakolni a lelekre, mint amit eddig helyesnek tudott." Ennek a helyzetnek illusztrálására az egyetemes felügyelő ezt mondja: "Ha a megzavart lelket nézem, némelykor úgy tűnik fel előttem, mintha a nagy válságban tükörtembe tévedt volna, hol a falakat torzító és szé-

pitő tükrök borítják, amelyekben a törpét óriásnak, az óriást törpének látja, a szép, mint torzkép vigyorog, a rút, mint szép mosolyog rá, az értékes haszontalannak, a haszontalan örökértékűnek látszik, a bűn az erény palástjában diszleg és amelyben saját énjére, önmagára sem ismer többé a valóságba sodort lélek.”

(Folytatása következik)

IMRE ÉS TÁRSAI

(Egy árvaház tízéves története.)

A főcím úgy igaz, ahogy leiratott, a zárójeles alcim azonban nem egészen pontos. Igaz, hogy a Deák-téri Árvaház tízéves multjáról van szó ebben a kis füzetben, de mégsem történelmi munka ez: tények hideg felsorolása, szándékok kifürkészése, összefüggések megmutatása. Sokkal kevesebb, mint történelem, — csak visszaemlékezés. De valamivel több is, mert megmutatja Azt, Aki igazgatja az embereket és eseményeket.

Jó lenne, ha hálás viszonzásképpen elküldhetnék ezt a füzetet mindazoknak, akik pénzzel, munkával és imádsággal segítettek az árvaházat. Nem tehetjük meg, mert szegények vagyunk. Az a reményünk azonban megvan, hogy néhányan megveszik, néhányan el is olvassák ezt a füzetet, s talán olyanok is lesznek, akik elolvasás után megszeretik Imrét és társait.

SOKNEVŰ IMRE, AZ "ALAPÍTÓ."

1936 koratavaszán sok eső zudult Hódmezővásárhelyre. A talajviz is előtört és alaposan elöntötte a Tóaljat. Valaha tófenék volt ez, most a vásárhelyi szegénység építi oda sárból, miegymásból gaztetejű vagy kátránypapírral fedett viskóit.

Éppen a vasárnapi ebédnél ültünk, mikor beállított a paróchiára az öt esztendőes Imriske, a kiról a továbbak során kitünik majd, hogy miért "soknevű" és miért "alapító"? Akkor mindössze annyit tudtunk meg tőle, hogy 15 pengő kellene neki, mert a szél elszaggatta tóalji kunyhójuk papírfedelét s mivel alulról is erősen jön a víz, ő is, meg kishuga is, a hároméves Veronika, hamarosan a kiöntött ürgék sorsára jutnak. Arra a kérdésre, hogy apja-anyja mit csinálnak, azt is elmondta, hogy apja régen meghalt, anyja pedig néhány napja a kórházban van.

Már a tóalji sárban gyalogoltam vele, mikor az is kiedrült, hogy majdnem egy hete ő a "családfenntartó". Összekoldul ezt-azt s valahogy megélnék Veronikával együtt, csak esténként félnek egy kicsit, most meg a víz riogatja őket.

A kunyhóban nem gyengeszívűeknek való látvány fogadott. Alul bokáig érő víz, az ágyon átázott rongyok között egy sovány, lázas kislány, az ágy mellett háromlábú szék és egy pléhkályha, amelyből nem meleg, csak köhöggető füst

áradt, rajta rozsdás lábasban melegedett a "vasárnapi ebéd", vizbenfőtt kenyér.

Veronika még aznap a kórházban került, Imrét pedig a paróchián helyeztük el. Persze alapos tisztogatás után, amit a feleségem végzett el Kmoskó László orvos-barátunk szakszerű felügyelete mellett.

Különös gyerek volt ez az Imre. Sápadt, sovány, értelmes arcából álmódzó, messzenéző szemek világitottak ki. Meglátásai és megjegyzései sokszor meghökkentettek, a versein pedig — mert verseket is rögtönzött Brunó kutyáról, Sici cicáról, a kenyérről, a doktor bácsiról, a halálról — lehetett mosolyogni, de sirni is. Valahányszor ránéztem erre a koraérett kis bölcsre, valami megnevezhetetlen szorongás fogott el. Mert ő ilyeneket mondott: "Micsoda csudálatos ház ez, itt mindig van kenyér és minden!" Máskor sokáig izlelgette a baracklekvárt s megszólalt: "Ugyan mi lehet ez a nagyon finom? Ennél jobb talán még a mennyországban sincs!" Ezekben a megjegyzésekben és kérdésekben volt vád is, indítás is, de akkor még egyiket se értettem meg.

Orvos-barátunkat nagyon megszerette Imre. Sokszor felkapaszkodott az ölébe s elmesélte neki lázas fantáziájának furcsa termékeit. Kapott is tőle majdnem mindennap egy pengőt. Munkája is volt. Neki kellett összeszednie a tojásokat, persze illő részesedésért. A pénzt és a tojásokat naponként elvitte Veronikának, aki közben anyjával együtt meggyógyult s ott élt az új kátránypapír-fedéllel diszelgő tóalji házacskában.

Ha visszaérkezett egy-egy ilyen otthoni látogatásról, sokat mesélt anyjáról és hugáról. — Egyszer ezzel állított be a feleségemhez: "Tiszteletes néni, én most már nem Katona Imre vagyok, hanem Kis Imre." "Hát azutánmiért?" — kérdeztük tőle. "Csak azért, felelte tudálékosan, mert új apukám van és azt Kis Mihálynak hívják." "Persze, persze" — mondta zavartan a feleségem. Mikor azután ez a jelenet többször is megisméltődött és Imriskénk néhány hét múlva a Nagy, majd a Szabó, végül a Kovács neveket vette fel minden belügyminiszteri engedély nélkül, neki magának is szöget ütött fejébe a dolog és felvetette a kérdést: "Hogy lehet az, hogy nekem mindig más nevem van?!"

Azután elejött a szeptember. Imrét be kellett iratnunk az iskolába. Akkor derült ki, hogy apja után református. Nem akartuk, hogy nevelésében valami zavar vagy zökkenő legyen, ezért a vásárhelyi reformátusok kedves elnök-lelkészének segítségével betettük őt a vásárhelyi református egyház árvaházába. Ennek a megoldásnak mindenki örült, csak az anya nem. Hogy miért? Bizony csak azért, mert amióta Imriske árvaházi növendék lett, azóta elmaradtak a pénz- és tojásszállítmányok. Imrét tudtunk nélkül ki is vete az árvaházból s azután tragikus gyorsasággal követték egymást az események. A gyerek kol-

dult, megfázott, megbetegedett, s mikor ennek hírére Kmoskó doktorral együtt leszaladtunk a Tóaljba, már menthetetlen volt. Néhány nap múlva el is temettük.

Egy évvel később 15 gyermek szaladgált a paróchia udvarán. Ők nem tudtak emmit Imréről. De mi sokszor emlegettük. Néha kicsit harmatos szemmel is. Félve irom le, de nem tudom elhallgatni, hogy többször gondoltunk arra: ennek a kis Imrének magasabb rendelésből kellett meghalnia, hogy megnyissa a szemünket és hasonló sorsu, szegény kis gyermektársai megmentésére indítsen minket.

Igen, valahogy így lett Imréről a vásárhelyi kis árvaház "alapítója."

(Folytatjuk)

Németországi lelkeszi segély

Lelkészeinket egy karácsony előtti levélben kértük arra, hogy a Németországba szorult magyar evangélikus lelkeszek és tanítók részére segélyeket gyűjtsenek a gyülekezetekben. Ezt a kérést ezen az uton is megismételjük és kérjük a gyülekezeteket, hogy erre a célra szívük szerinti áldozatokat hozzanak.

Tulajdonképpen nem volna helye gyülekezeteinkben semmi ilyen külön gyűjtésnek, mert a Lutheránus Világ Akcióba küldjük be ez irányú adományainkat, de itt egy különösen súlyos helyzet és nehézség adta elő magát. A magyar segélyekre szánt összeget a Lutheránus Világ Akció egyenesen Magyarországra küldi, és pedig meghatározott célokra. Már most ott első sorban ezeket a kiutalásokat nem szabad megcsorbitani, másrészt ha ez lehetségessé válna is, a kiküldése aligha volna engedélyezve. Így hát ezek a szegény emberek, akik hazátlan koldusai népünknek, sehonnan sem kapnak támogatást. Amíg pedig ezt a kérdést valahogyan nem rendezik, nekünk kell legalább átmenetileg gondoskodnunk róluk. Azért ismételtén szeretettel kérjük lelkeszeinket és gyülekezeteinket, hogy minden igyekezetükkel azon legyenek, hogy sürgősen adhassanak erre a célra.

1948 január havára beküldött adományok erre a célra: Pittsburgh: \$8.00 s az egyháztanács a saját pénztárából folyósítja a segélyt három hónapon át.

New Brunswick, N. J. -----\$20.00

Cleveland West Side -----\$18.00

Cleveland E. S. vitaminokat a csomagok részére.

Kérjük a gyülekezeteket, hogy a legkisebb összeget is küldjék be a lehető legsürgősebben akár az Erős Vár útján, akár Brachna Gábor clevelandi lelkeszi címére.

UJÉVI KÖSZÖNTÉS

Mi az egyházban élők Jézus nevét írjuk az új év első napja fölé.

Drága emlékeztetés ez arra, hogy igaz amit Ő mondott: "Ime én veletek vagyok minden napon, a világ végezetéig." Változhatnak az idők, de Ő ugyanakkor az irgalomnak hordozója marad. Örömmel vallhatjuk tehát, hogy az új esztendő küzdelmei között nem maradunk magunkra.

Ő ennek az évnek is ura, aki hatalommal viszi véghez, amit áldott jóságában felőlünk végzett. Clyan jó minden tervünket az Ő kezébe letenni, mert ott van az a legjobb helyen. Ezért nézhetünk bizakodással az egyház új évi szolgálata elé.

Ő adja meg a hangot is, amelyre felfigyelünk szabad. Váltakozó emberi vélekedések között nem kell tanácstalanul járnunk, mert igazsága, igéje fényével vezet.

Ugyanakkor ez a név egymással is összeköt bennünket.

Mindannyiunk üdvössége ebben a névben gyökerezik, mert nincs más név, amely által megtartatunk.

Ő a menny polgáraivá avat, akik egymás irányában mennyei hazánk törvényeit alkalmazzuk és ezért a szeretet közösségére törekszünk.

Az Evangélium védelmére és szolgálatának elvégzésére Ő gyűjt egybe, hogy ne legyünk szét hulló kéve, hanem benne hitre jutott emberek gyülekezete.

Amikor tehát egymásnak e sorokban is áldott új esztendőt kívánunk, szemünket hozzá emeljük, akitől áldás jó.

Aldott legyen Jézus mindörökké!

Ordass Lajos

püspök.

(Magyar Protestáns Híradó)

ERŐS VÁR

Official Religious Monthly of the Hungarian Lutheran Churches of America

Az amerikai magyar ág. hitv. ev. egyházak hivatalos lapja.

Editor — Főszerkesztő:

Rev. Gábor Brachna, 3243 W. 98th St., Cleveland 2, O.

Kiadóhivatali vezető:

Rev. Paul Markovits, 161 Hazelwood Ave., Pittsburgh 7, Pa.

Munkatársak: Az amerikai magyar evangélikus lelkeszi kar.

Minden cikk, közlemény, valamint minden előfizetés, reklámció és megrendelés a kiadóhoz küldendő.

Subscription Price: \$1.50. — Előfizetés: \$1.50 egy évre.

EGYHÁZI HIREK

HIREK A CLEVELANDI ELSŐ MAGYAR EV. EGYHÁZ KÖRÉBŐL

Beszámoló. Évi közgyűlésünk, melyet január 11-én tartottunk megelégedéssel vette tudomásul azokat a jelentéseket, melyek az 1947-ik év lelki és anyagi előrehaladásáról tettek bizonyosságot. Varga József, gyülekezeti pénztárnok örömmel jelentette, hogy az egyházi új iskola alapja meghaladta a \$20,000 dollárt. Jótékonyági téren is nagy előhaladást tett az egyházközség, amennyiben az év folyamán 1000 dollárt adományozott a Lutheránus Világ Akción keresztül a Magyarhoni Evangélikus Egyház megsegítésére, valamint közel 500 dollárt küldött a Budapest Deák-téri Evangélikus Árvaház megsegítésére. Egyházi Egyesületeink is jelentéseket tettek: az Oltár Egylet nevében Menyhért Kálmánné, a Luther Márton Egylet nevében id. Péntek Pál, a Fialtal Asszonykör nevében Tóth Imre Lajosné, a Luther Liga nevében ifj. Gorta Pál, a vasárnapi iskola nevében Racey Terézia és a cserkészvezetők nevében Szalai Jean. A közgyűlés meleg elismeréssel adózott Varga Józsefnek és id. Péntek Pálnak, akik hosszú esztendőök hű szolgálatában töltötték be a pénztárnoki, illetve a titkári állásokat.

Új tisztikarok az 1948-ik esztendőre. Az Egyháznál: Tóth Imre Lajos gondnok, Bors Károly idősb gondnok, Gebe Bálint jegyző, Szuhay György titkár, ifj. Donó András pénztárnok, Huebner Albert és Tóth József számvizsgálók, Pavlovich Ferenc könyvelő. Tanácsosok: Mihály, id. Gebe István, Paulovics Károly, Varga József, Péntek Pál,

Tóth Sándor, Rakityán János, Kovács János, Trenka László, Szoka Gyula, Hornyák Mihály, Dombi László, Sebesy József, Krisztinák Ödön, id. Mendel István, Hildinger Walter, Kropf János és ifj. Gorta Pál.

A Luther Márton Betegsegélyző Egyletnél: id. Péntek Pál elnök, Lénárt János alelnök, Németh István jegyző, Balogh Ferenc pénztárnok, Dombi László titkár, Tóth Mihály és Hornyák Mihály számvizsgálók, Szőke Sándor házkezelő.

Az Evangélikus Oltár Egyletnél: Tiszteletbeli elnök Nt. Leffler Andorné, Huszár Mária elnöknő, Varga Ferencné alelnöknő, Mosanszky Mária titkár, Maazer Jánosné pénztárnok, id. Gorta Pálné és Németh Dezsőné számvizsgálók, Menyhért Kálmánné és Horváth Józsefné tagszerzési bizottság.

Az Egyházi Férfikörnél: Tóth József elnök, Tóth Lajos alelnök, Krehel József jegyző, Balogh Ernő pénztárnok, Balogh György és Oravec János számvizsgálók.

A Fialtal Asszonykörnél: Gunther Margit elnök, Virost Mária alelnök, Sonkoy Eleanor jegyző, Hank Irén levelező titkár, Gebe Mária pénztárnok.

A Luther Ligánál: Borbély Sándor elnök, Trenka János alelnök, Szalay Dorthy jegyző. Ori Erzsébet pénztárnok, Rakityán Ilonka levelező titkár, Neary Béla és Vargo Mariska számvizsgálók.

CLEVELAND WEST SIDEI GYÜLEKEZET KÖRÉBŐL

Január 11-én tartotta gyülekezetünk évzáró közgyűlését. A számadások kimutatása szerint az egyház multévi bevétele meghaladta a tizezer dollárt. A templomépítési

alap is lényegesen megerősödött. — Nem számítva az apróbb s egyesületek kezelésében de ugyanezt a célt szolgáló alapokat, a gyülekezeti templom tőke 17,100 dollárt tesz ki.

Szomoruan bocsátottuk el eddigi hűséges és nyolc évig egyfolytában végzett pénztári szolgálatából Székák Mihály pénztárosunkat, aki egészségi okok miatt vált meg példátadóan nagy pontossággal végzett munkájától. Helyébe a gyülekezet egyhangú bizalommal eddigi algonokunkat Szakács Lajost választotta.

Pénztári titkárunk Majoros Vilmos lett, aki ezt a munkát már a mult évben is végezte.

Az egyház eddigi hűséges gondnokát a gyülekezet felmentette aktív és felelősségteljes szolgálata alól. Utódját az egyháztanács fogja a maga köréből megválasztani. Márton János testvérünket a gyülekezet örökös tiszteletbeli gondnokának választotta meg.

A DETROITI EV. EGYHÁZ HIREI

Közli: Becker Jakab, lelkész
8141 Thaddeus Street
Telefon: VInewood 1-3077

Anyagyülekezetünk 1948-ik évi előjárósága és női oltáregyesületünk új tisztikara január 18-án, vasárnap délelőtt, a magyar istentisztelet keretében fogja a hivatali esküt letenni.

Évi közgyűlésünket január 28-án vasárnap este tartjuk meg. Felolvasásra kerülnek a magyar anyagyülekezet és az angol ifjusági gyülekezet évi jelentései, s megbeszéljük az 1948-ik évre tervezett programot. A gyűlés után disznótoros vacsora lesz az új előjárók tiszteletére.

LUKÁCS ISTVÁN ÉS FIA

TEMETÉS RENDEZŐK

Betegszállítás kórházba éjjel-nappal díjmentesen

12014 Buckeye Road
2728 Woodhill Road

LOnacre 7524
CEdar 0593

CLEVELAND, OHIO

SZIVÉLYES ÉS KÖRÜLTEKINTŐ KISZOLGÁLÁS

BODNÁR A. LAJOS

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

3929 LORAIN AVENUE

MElrose 3075 vagy 3076 Cleveland, Ohio

SZIVES MEGHIVÁS

A Clevelandi Első Gyülekezet kebelében működő Luther Márton Betegsegélyző és Templom Egylet tagjai sorába hívja Cleveland evangélikus népét. Az Egylet gyűléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján délután 3 órakor a 2830 East Boulevardi Evangélikus

Iskolateremben.

JAKAB ISTVÁN ÉS TESTVÉREI

A legrégebb magyar temetési intézet az Egyesült Államokban

8923 Buckeye Road
11713 Buckeye Road

WAshington 4421
CEdar 0384

CLEVELAND, OHIO

A Női Oltáregyesület legutóbbi gyűlésén Nt. Becker Jakabné lelkesznet egyhangulag tiszteletbeli elnöknőnek választották meg, a nemrég elhunyt özv. Bors Gáborné helyébe, aki évtizedeken át viselte ezt a kitüntető tisztséget. Gratulálunk a választáshoz nemcsak a Tisztelendő Asszonynak, hanem a női oltáregyesület tagjainak is, akik önnönmagukat tisztelték meg e cselekedetükkel.

A lelkeszcsalád ezuton mond hálás köszönetet mindazoknak, akik az ünnepek alkalmából szeretetüket szóban, vagy xdvözlő levélben tolmácsolták és akik ünnepi ajándékokkal örvendeztettek meg bennünket. Külön köszönetet mondunk a női oltáregyesületnek a szép, új telefonasztalért. Összes híveinknek és minden jóakaróknak Istentől áldot, boldog új esztendőt kívánunk.

Evi gyűlésünkön részletes kimutatást fogunk felolvasni az 1947-ik év bevételeiről és kiadásairól, a tagsági létszámról, gyülekezeti életünk fontosabb mozzanatairól, valamint jótékonyági munkánkról. Ez utóbbit illetően rámutatunk arra, hogy segítünk négy óhazai gyülekezetet készpénzadománnyal, nyomorgó magyarországi testvéreinket ötven szeretetsomaggal, a Lutheran World Action-t a reánk kivetett kvótán felül, azonkívül helybeli és vidéki testvéregyházakat és egyleteket jubileumi adományokkal. — Ezeket az adományokat összegezve egyházunk magyar anyaggyülekezetének jótékonyági adakozása meghaladja az ezer dollárt az 1947-ik évben. Megemlítjük, hogy a Lutheran World Action igazgatósága elismerő diszokmányt adott anyaggyülekezetünknek, amiért a ránk kiszabott kvótánál nagyobb összeggel járultunk segélyezési munkájához.

Windsori testvérgyülekezetünkben magyar evangélikus istentisztelet van minden hónap első és harmadik vasárnapján délután 2 órai kezdettel. Az istentiszteletet végzi Nt. Becker Jakab detroiti lelkész.

Istentiszteletek sorrendje. Minden vasárnap délelőtt fél 10 óraker angol istentisztelet és 11 óraker magyar istentisztelet. A vasárnapi iskola fél 11 óraker veszi kezdetét.

Gyűlések. Egyházi gyűlés van minden hónap első vasárnapján délelőtt a magyar istentisztelet után. Oltáregyesületi gyűlés minden hónap első vasárnapján délután 2 órai kezdettel. — Betegsegélyző egyleti gyűlés van minden hónap második vasárnapján délután 2 órai kezdettel.

Az Ifjusági Gyülekezet Hírei.

Az ifjusági lelkész címe: Rev. Stephen A. Bendes, 8300 Thaddeus Street, Detroit 17, Mich. Telefonszáma: VInewood 1-1277.

Ünnepi adományok: Pintér János

és cs. \$2, Szilágyi Dezsőné és fia Róbert \$5. Újabb adományok a Lutheran World Action javára: Kondor Margit \$1.50, Vida Jolán \$2, Mrs. Helen (Farkas) Vida \$1.

Az angol ifjusági gyülekezet január 11-én, az istentisztelet után tartja évi gyűlését, amikor négy új presbiter megválasztása van napirenden. Kérjük az egyháztagok teljes számu megjelenését.

Január 18-án, vasárnap, az angol istentisztelet keretében be lesznek iktatva az ifjusági gyülekezet ujonnan választott egyháztanácsosai. — Ugyanakkor kiosztásra kerül az Ur szentvacsorája is.

A vasárnapi iskola épület alapjára legutóbb megajánlást tettek: id. Orbán József és neje \$25; ifj. Orbán József és neje \$25. Az eddigi megajánlások összege \$2,423. Az ifjusági lelkész és egyháztanács rövidesen meglátogatja mindazokat, akik még nem tettek megajánlást erre a célra. Szeretnénk annyit összegyűjteni, hogy a tervezett iskolaépület mennél előbb felépíthető legyen.

Az ifjusági lelkész ezuton is kifejezi háláját az ifjusági gyülekezet egyháztanácsának, a Ladies' Altar Society-nak, valamint a vasárnapi iskolánknak az ünnepi megemlékezésért és a szép ajándékokért.

Köszönetet mondunk Kulcsár Pálnak és nejének, akik három ol-tári vászonborítót adományoztak.

Jótékony kimutatás. A Lutheran World Action céljaira ifjusági gyülekezetünk az elmúlt két évben összesen \$535.65-et adott, amelyből \$347.65 esik az 1947-ik évre és \$188.00 az 1946-ik évre. Azonfelül beszolgáltattunk az egyházkerület pénztárába \$511.72 jótékonyági kivetést heti perselyborítékaink piros felének tartalmát, valamint \$74.65-et adtunk egyéb jótékonyág címén, úgyhogy az elmúlt évben az angol ifjusági gyülekezet jótékonyági adományai összesen \$934.02-et tesznek ki.

A PITTSBURGHI EV. EGYHÁZ KÖRÉBŐL

Vasárnapi iskolánk karácsonyi ünnepélyén minden gyermek az Oltár Egylet ajándékában részesült. A szép ünnepélyen gyermekeink Szabó Pálné tanítónő vezetése mellett egy szép karácsonyi szindarabot adtak elő. Verselés és éneklés volt még az ünnepélyen. Gyülekezetünk népe az örömmünnepen ajándékban részesítette Bodnár Sándorné és Molnár József III. orgonistákat hűséges szolgálatukért. A lelkészt az egyháztanács, míg a lelkésznet az Oltár Egylet és a Women's Missionary Society részesítették ajándékban. Hálás köszönet a kedves megemlékezésért.

A Zelienople-i Lutheránus Aggmenháznak \$10.00 ajándékot küldött az Oltár Egylet Karácsonyra, míg a Tanács az Amerikai Magyar Segélykiosztó karácsonyi bélyegeire küldött el \$5.00-t.

Ünnepi istentiszteleteink szépen látogatottak voltak. A Megváltó születésének örömhírét kántálóink, harmadgenerációs tagjaink, vitték el minden közelebb lakó testvérhez s hogy azt megtehessek mégis több mint 200 mérföldet kellett a koncsikon megtenniük. — Ifjuságunk \$145.00 juttatott el az egyház pénztárába a kántálás után.

Evi gyülekezeti gyűlésünk január 18-án volt, míg tisztviselőink tiszteletére való disznótoros vacsoránk február 1-én.

Evi jelentésünket a februári számban fogjuk közölni.

KIADÓHIVATAL HIREI

Egy esztendő mulott el Isten kegyelméből, ahogy magyar evangélikus hírszónokunkat, az Erős Várt, gondoljaival együtt, örökölttem. Havi lapunk, bár aránylag kevés példányszámban jelenik meg, amerikai magyar ev. népességünk arányában, mégis bizonyos fejlődést mutatott. Tudunk hirt adni olvasóinknak, különösen két kedves vendégnek amerikai utjáról; Dr. Ordass Lajos bányakerületi evang. püspöknek sziveket melegítő körutjáról magyar ev. gyülekezeteinkben; és Nt. Kunos Jenő kínában szolgáló ev. hittérítő szporadikus látogatásairól. Hisszük, hogy első ev. hittérítőknek mindegyik ev. magyar gyülekezet meg fogja hívni Igehirdetésre és beszámolóra addig, míg Hartford, Conn. Mission iskolában tartózkodik.

1948 esztendővel Erős Várunk a 17-ik évfolyamba lép. Ezen esztendőben szeretnénk olyan népszerűvé tenni a lapot, hogy az minden amerikai magyar ev. otthonába kerüljön. Mi több, szándékunk az, hogy valódi missziós munkát végzhessen a Németországban lévő több mint 3000 magyar ev. hazátlan között is. Ezen munkánknak kiterjesztésére minden olvasónk jóindulatú segítségét kérjük.

Az elmúlt évben kísérletet tettünk arra, hogy lapunkat fizetett hirdetéssel a chicagói magyarság elé hozzuk. Hálás köszönetet kell, hogy mondjak Kundstadt Ernő az Otthon hetilap tulajdonosának, amiért kérésem jóindulattal pártfogolta és 8 alkalommal hozta az Erős Vár hirdetését lapjában, nominalis díjért. Őt olvasót szerettünk a lapnak ott, ahol ezelőtt egy sem volt. Nyugatpennsylvaniai magyarságunk elé a Magyar Review, a pittsburghi Magyar Nap, szószólóján keresztül hirdettük evangélikus havi lapunkat.

Megsegített mindeddig az Isten munkánkban. Az Ő segedelme lehet az egyedüli, mely megtarthatja a lapot, akkor, mikor öreg magyarjaink már haló féleben vannak. Hisszük azonban azt, hogy minden olvasónk most az év elején szintén **becsületesen** kitesz magáért és még mielőtt költséges felszólításainkat kiküldenénk, rendezi az Erős Váral kötelességét. Nyomda költségeink megszorodtak, — a nyomdapapír csak 100 százalékkal drágult — olcsóbb posta díjszabást nem tudunk kapni, mert nem volt elegendő **rendes előfizető**, így ott sem tarthatjuk.

Ezen esztendőben fog újra gyűlést tartani Magyar Ev. Egyházmegyénk. Szeretnénk ottan beszámolót adni, melyre büszke lehet minden ev. magyar. Hogy azt megteheszük, már most kérjük testvéreinket a **közös kincsünknek** gyarapítására, előfizetésükkel.

Mai számunkkal egy folytatásos elbeszélést kezdünk meg lapunkban. Írója Dr. Keken András, Budapest, Deák-téri igazgató ev. lelkész. Olvassa lapunkat, ismerje meg minden olvasónk azt az áldozatos szeretetet, mely árvaházakat tudott és tud építeni szülőházakban, magyarhonban.

Karácsonyi számunk megjelenése óta következő testvéreink fizettek elő:

LORAIN, OHIO, Szabó Györgyné lapképviselő által, Tomka János \$1.50, Cseti Sándor \$3.00, Berki Sándor \$1.50.

BETHLEHEM, PA. Duh Sándor \$4.50, Kaki Sándor \$3.00.

FAIRFIELD, CONN. M. M. Söveg \$5.00.

NEW BRUNSWICK, N. J. Warner Mihály lapképviselő útján, Vilányi Lajos \$5.00.

MONTREAL, CAN. Nt. Szebik Károly lelkész által: Németh Ferenc \$1.25, Orlich Lajos \$1.25, Cseh Mátyás \$1.50, Mrs. M. Brindza \$1.50.

CLEVELAND East Side, Ohio: özv. Kovács Lajosné \$1.00, Majoros Józsefné \$3.00.

CLEVELAND, West Side: Ütő Sándorné \$1.50, Szakács Lajos \$1.50, Szalay István \$1.00, Timár Gyula \$1.50.

CHICAGO, ILL. Mrs. Stefanie Hessert \$1.50.

DETROIT, MICH. Molnár Gyula lapképviselő útján hirdetések \$39.00, és előfizetők: Dull Albert (uj) \$1.50, Horváth János \$1.50, Pintér Sándor \$2.00, Guttovs Lajos \$2.00, Remete Sándor \$2.50, Kozma Imre \$1.50, Varga János \$2.50.

PITTSBURGH, PA.: Kuczler János és Nt. Markovits Pál, hirdetések \$50.50.

PALMERTON, PA. Szakács Sándor \$3.00.

FISHER AND OWEN FUNERAL DIRECTORS

A pittsburghi magyarság
temetkezés-rendezői

126 Hazelwood Ave.
PITTSBURGH 7, PA.

SPENCER A. OWEN
tulajdonos

Phone: HAZel 1165

MEIrose 5814

PAULINE H. PAPP

The Metropolitan Casualty
Insurance Co. megbízottja
Mindenféle biztosítást a legelőnyösebben szerezhet be általunk.
Irodánk nyitva reggel 9-től
délután 5-ig.
4004 Lorain Ave.
CLEVELAND, OHIO

MÉSZÁROS PATIKA

MAGYAR GYÓGYSZERTÁR

Levélre magyarul válaszolunk.

4753 Second Avenue
PITTSBURGH - HAZELWOOD

Phone: JACKson 4449

Mészáros András, gyógyszerész

West sidei házak és telkek
vételét és eladását lelkiismeretesen végzi a közismert

KLAREICH - KÁDÁR REALTY COMPANY

3717 LORAIN AVE.
Cleveland, Ohio
Telefon: 1262

Telefon: VI. 1-2353

JOHN K. SZÖLLŐSY

FUNERAL DIRECTOR

Vizsgázott Balszamozó

8027 W. JEFFERSON AVE.
Detroit, Michigan

MEIrose 5814

PAPP MIKLÓS

ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
a W. S. Ev. Egyház ügyésze.
Mindenféle jogi kérdésben
készséggel szolgálja
a magyarságot.

4004 Lorain Ave. Cleveland, O.

"AZ AMERIKAI MAGYARSÁG ERŐS VÁRA SZIVES SZERETETTEL KÖSZÖNTI E LAP OLVASÓIT"

Verhovay Segély Egylet

436 FOURTH AVENUE
Verhovay Building

PITTSBURGH 19, PA.

★ 1848 ★

★ 1948 ★

"Én bízom hazám jövőjében, mert tudom, hogy azt megérdemli."...KOSSUTH LAJOS., WASHINGTON, 1852

"A SZABADSÁG ESZTENDEJE"

nevet viseli az Úr 1948. éve a mi számunkra, akik hiszünk Istenben, megbecsüljük multunkat és bizunk abban, hogy "lesz még egyszer ünnep a világon," és felépül a mi ó-hazánk is Kossuth szellemében.

Helye van közöttünk minden olyan magyarnak, akit korunk viharai jobbra-balra nem ingatnak; aki meg tud állni a krisztusi erkölcsiség, igazi demokrácia és tiszta hazaszeretet magaslatán.

Ilyen vagy, testvér?

Hivunk!

Várunk!

„Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk!?”

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 Penna. Ave., N.W., Kossuth Bldg., Washington, D.C.

Hungarian Lutheran Monthly
161 Hazelwood Ave.
Pittsburgh 7, Pa.
Return Postage Guaranteed

Ev.Theologusi Hallgatok Ifj.Köre
Sopron,
Hungary